

มติคณะรัฐมนตรี วันอังคาร ที่ 19 มีนาคม 2567
ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง และสำนักงานคลังจังหวัดเชียงใหม่
(ด้านเศรษฐกิจ)

เรื่อง การดำเนินงานโครงการ “โคแสนล้าน” นำร่อง

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการ “โคแสนล้าน” นำร่อง และมอบหมายให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) รับผิดชอบดำเนินงานพิจารณารายละเอียดและงบประมาณอีกครั้ง ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

สาระสำคัญของเรื่อง

สทบ. รายงานว่า

1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง¹ (กองทุนหมู่บ้านฯ) เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนสำหรับสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพในด้านการประกอบอาชีพ ด้านการผลิต การแปรรูปและการบริการของประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาตามความต้องการของหมู่บ้านและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจ้างแรงงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ในหมู่บ้านและชุมชนโดยมุ่งเน้นทั้งภาคการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านและชุมชน สร้างโอกาสให้ประชาชน พัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการมอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง

2. สทบ. ได้มีการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเลี้ยงโคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (สมาชิกกองทุนฯ) อย่างต่อเนื่องโดยมีการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ 3 โครงการ ได้แก่

2.1 โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตภายใต้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ พื้นที่ต้นแบบจังหวัดสุโขทัย ระยะที่ 1 (ไม่ได้เสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ดำเนินโครงการ) เป็นผลมาจาก กทบ. ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2565 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบและอนุมัติโครงการดังกล่าว ซึ่งกำหนดเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนฯ เลี้ยงโค จำนวน 1,000 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 2 ตัว วงเงินครัวเรือนละ 50,000 บาท สนับสนุนงบประมาณเพื่อการกักขังปลอดโรคเป็นระยะเวลา 5 ปี ภายในวงเงินงบประมาณ 50 ล้านบาท งบบริหารโครงการวงเงินงบประมาณ 5 ล้านบาท รวมวงเงินงบประมาณ 55 ล้านบาท โดยเจียดจ่ายจากงบบริหารโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน²

2.2 โครงการโคล้านครอบครัว [คณะรัฐมนตรีมีมติ (14 มีนาคม 2566) เห็นชอบในหลักการโครงการ] โดย กทบ. ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2566 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบหลักการโครงการโคล้านครอบครัว โดยดำเนินการภายใต้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) วงเงินงบประมาณรวม 5,000 ล้านบาท ให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้านฯ สำหรับให้สมาชิกกองทุนฯ กักขังเพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงโค กระบือ แพะ แกะ จำนวน 100,000 ครัวเรือน ครัวเรือนละไม่เกิน 50,000 บาท โดยรัฐชดเชยดอกเบี้ยให้ ธ.ก.ส. ตามต้นทุนทางการเงินที่เกิดขึ้นจริง อัตราร้อยละ 4 ต่อปี ระยะเวลา 4 ปี (ในช่วงระหว่างปี 2567 - 2570) และอนุมัติให้ สทบ. ใช้งบประมาณจากโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านฯ ระยะที่ 3 จำนวน 350 ล้านบาท เพื่อชดเชยต้นทุนทางการเงินให้ ธ.ก.ส. และงบบริหารโครงการ

2.3 โครงการโคเงินล้าน (ไม่ได้เสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ดำเนินโครงการ) โดย กทบ. ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2566 มีมติเห็นชอบและอนุมัติโครงการ “โคเงินล้าน” นำร่อง ระยะที่ 1 กำหนดเป้าหมายดำเนินการในการส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนฯ เลี้ยงโค จำนวน 400 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 50,000 บาท วงเงินงบประมาณ 20 ล้านบาท และงบบริหารโครงการ วงเงินงบประมาณ 5 ล้านบาท โดยใช้งบประมาณจากรายได้สะสมของ สทบ. วงเงินงบประมาณ 25 ล้านบาท

3. สทพ. แจ้งว่า จากการดำเนินงานโครงการเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเลี้ยงโคของ สทพ. ที่ผ่านมา พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

3.1 โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตภายใต้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ พื้นที่ต้นแบบจังหวัดสุโขทัย ระยะที่ 1

3.1.1 ประสบปัญหาโคตายจากโรคระบาด³

3.1.2 สมาชิกไม่อาจชำระหนี้ได้ตามสัญญาที่กำหนดรวมกรณีเกษตรกรเสียชีวิต ซึ่งอาจแก้ไขโดยให้ทายาท/สมาชิกรายอื่นที่สนใจมารับช่วงต่อ

3.2 โครงการโคล้านครอบครัว

3.2.1 ระยะเวลาดำเนินโครงการโคล้านครอบครัวมีจำกัดทำให้บางกองทุนหมู่บ้านฯ เข้าร่วมโครงการฯ ไม่ทัน

3.2.2 การพิจารณาสินเชื่อของธนาคารล่าช้า

4. โครงการ “โคแสนล้าน” นำร่อง (ข้อเสนอของ กทบ.ในเรื่องนี้) ดำเนินการภายใต้กรอบวงเงินสินเชื่อของสถาบันการเงินที่กำหนด กรอบวงเงิน 5,000 ล้านบาท ให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้านฯ สำหรับให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ กู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงโค จำนวน 100,000 ครั้วเรือน ๆ ละ 50,000 บาท โดยจะได้รับคำแนะนำการเลี้ยงโคจากกรมปศุสัตว์ และรัฐจัดหาตลาดเพื่อรองรับ ต่อยอดและขยายผลในการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ ในด้านการผลิต การแปรรูปและการจัดจำหน่าย กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถสร้างรายได้ต่อครัวเรือนอย่างน้อย 240,000 บาท ต่อครัวเรือน จากต้นทุน 50,000 บาทหรือ 4.8 เท่า ในระยะเวลา 5 ปี (โค 2 ตัว เฉลี่ยราคาโคตัวละ 25,000 บาท สร้างรายได้ไม่น้อยกว่า 120,000 บาทต่อตัว) รวมทั้งสอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาด้านการเกษตรและปศุสัตว์ให้มีการลงทุนไปทั่วโลก โดยมีรายละเอียดการดำเนินโครงการ ดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมาย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีประวัติการกู้เงินและชำระเงินดี โดยเคยกู้เงิน ธ.ก.ส. ธนาคารออมสิน หรือธนาคารอื่น ๆ แล้วชำระหนี้ได้

4.2 วัตถุประสงค์โครงการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ลดภาระค่าครองชีพให้กับครัวเรือนสมาชิก ยกย่องการผลิตโคเนื้อที่มีคุณภาพส่งสู่ตลาดภายในและต่างประเทศ ส่งเสริมการตลาด ขยายโอกาสทางการค้า เพิ่มศักยภาพการแข่งขันสร้างความมั่นคงทางอาหาร และให้สมาชิกเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาทักษะด้านอาชีพการเลี้ยงโคคุณภาพสูง

4.3 งบประมาณโครงการ จากวงเงินสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่กำหนดกรอบวงเงินสินเชื่อ 5,000 ล้านบาท

4.4 ประเภทสินเชื่อและระยะเวลากู้ยืม สินเชื่อระยะยาวระยะเวลาการชำระคืนเงินในปีที่ 3 นับจากวันลงนามในนิติกรรมสัญญา⁴

4.5 จำนวนเป้าหมายและวงเงินสำหรับกองทุนหมู่บ้านฯ กองทุนหมู่บ้านฯ กำหนดเป้าหมายโครงการให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ กู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงโค จำนวน 100,000 ครั้วเรือน ครัวเรือนละ 50,000 บาท ดำเนินการโดยให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ ที่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการแจ้งความประสงค์ต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ เพื่อเป็นตัวแทนยื่นเสนอขอรับสนับสนุนสินเชื่อจากสถาบันการเงินในฐานะนิติบุคคลที่กำหนดตามแนวทางที่กำหนดต่อไป

4.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เกิดการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรและเกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของรัฐบาล พัฒนาด้านการตลาดในประเทศและการส่งออกปศุสัตว์ในภูมิภาคและตลาดโลก สร้างความเข้มแข็งและการยกระดับการผลิตของเกษตรกรรายย่อยและเอกชน ให้สามารถเลี้ยงโคเนื้อเชิงอุตสาหกรรมตอบสนองต่อการบริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สร้างรายได้เพิ่มลดความยากจนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ ได้อย่างน้อย 120,000 บาท ในระยะเวลา 5 ปี ต่อแม่โค 1 ตัว ดังนี้

ลำดับที่	รายละเอียด	รายได้จากการขายโค (บาท)
1	แม่โคปลด	18,000
2	โค 1 ปี	20,000
3	โค 2.5 ปี	25,000
4	โค เพ็งตลอด	7,000
5	โค 4 ปี	20,000
6	โค เพ็งตลอด	7,000
7	โค 2 ปี ตั้งท้อง 3 เดือน	23,000
รวม		120,000

5. กทบ. [รองนายกรัฐมนตรี (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) เป็นประธาน] ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2567 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบโครงการ “โคแสนล้าน” นำร่อง กรอบวงเงิน 5,000 ล้านบาท โดยขอรับชดเชยดอกเบี้ยในอัตรดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี กรอบวงเงิน 400 ล้านบาท ตามมาตรา 28 ของพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และมอบหมายให้ สทบ. ประสานกระทรวงการคลัง (กค.) เพื่อขอความเห็นการดำเนินโครงการในลักษณะกึ่งการคลังที่รัฐจะต้องรับชดเชยค่าใช้จ่ายดังกล่าว โดยให้ธนาคารของรัฐเสนอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยอัตรดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจริงตามขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ หากมีกรณีที่ต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินงานโครงการเพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถขับเคลื่อนได้บรรลุวัตถุประสงค์ ขอให้ประธาน กทบ. มีอำนาจปรับเปลี่ยนตามความเห็น กค. และสำนักงบประมาณ

¹ กองทุนหมู่บ้านฯ สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนจากการคัดเลือกจากสมาชิกในชุมชน 9 - 15 คน เพื่อเป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนให้แก่สมาชิก เช่น การขอรับจัดสรรเงินทุนจากรัฐ เป็นต้น

² โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นโครงการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านการประกอบอาชีพ ทั้งด้านการผลิต การแปรรูป และการบริการของประชาชน รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจ้างแรงงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนอย่างยั่งยืนของ สทบ. ทั้งหมด 6 โครงการ ยกตัวอย่างเช่น โครงการเพิ่มกองทุนหมู่บ้านฯ ระยะที่ 3 โครงการประชารัฐเพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

³ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease) สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัส โดยทำให้โคมีไข้ ซึม เบื่ออาหาร มีเม็ดตุ่มพองเกิดที่ริมฝีปากและช่องปากทำให้น้ำลายไหล กินอาหารไม่ได้ ซึ่งโคที่เป็นโรคนี้อาจจะพอมและน้ำนมจะลดลงอย่างมาก อัตราการติดโรคสูง อัตราการตายร้อยละ 0.2 - 5 เป็นต้น

⁴ สทบ. จะได้หารือร่วมกับสถาบันการเงินเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ขั้นตอน เงื่อนไข ระเบียบปฏิบัติที่จะเข้าร่วมโครงการ รวมถึงระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ที่ชัดเจน ให้ได้ข้อยุติก่อนดำเนินการต่อไป

ที่มา : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล <https://www.thaigov.go.th/>

จัดทำโดย : กลุ่มงานนโยบายและเศรษฐกิจจังหวัด สำนักงานคลังจังหวัดเชียงใหม่